

SPRÁVA ŠKOLSTVÍ

SE ZVLÁŠTNÍM ZAMĚŘENÍM NA VYSOKÉ ŠKOLY

VERONIKA SMUTNÁ

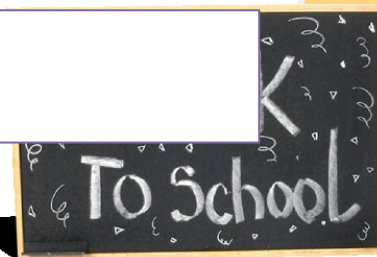
Ústavní základy

Prameny

Základní pojmy a instituty

Orgány

Správní proces

Ústavní základy

Čl. 33 LZPS

(1) Každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon.

(2) Občané mají právo na **bezplatné vzdělání** v základních a středních školách, **podle schopností občana a možností společnosti** též na vysokých školách.

(3) Zřizovat jiné školy než státní a vyučovat na nich lze jen za podmínek stanovených zákonem; na takových školách se může vzdělání poskytovat **za úplatu**.

(4) Zákon stanoví, za jakých podmínek mají občané při studiu právo na **pomoc státu**.

Ústavní základy

Čl. 25 LZPS

(2) Občanům příslušejícím k **národnostním a etnickým menšinám** se za podmínek stanovených zákonem zaručuje též

a) právo na vzdělání v jejich jazyku

Čl. 26 LZPS

(1) Každý má právo na **svobodnou volbu povolání a přípravu k němu**, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.

(2) Zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností.

Ústavní základy

Čl. 15 LZPS

(2) Svoboda **vědeckého bádání a umělecké tvorby** je zaručena.

Čl. 17 LZPS

(1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.

(2) Každý má právo **vyjadřovat své názory** slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně **vyhledávat, přijímat a rozšiřovat** ideje a informace bez ohledu na hranice státu.

Ústavní základy

Bezplatnost

Čl. 33 Listiny

*(2) Občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, **podle schopností občana a možností společnosti** též na vysokých školách.*

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 25/94

Bezplatnost vzdělání omezuje toliko na roli státu *nést náklady na zřizování škol a školských zařízení, na jejich provoz a údržbu* a, především *nevyžaduje platbu tzv. školného* na základních a středních školách.

Prameny

ÚSTAVA + LISTINA

Ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy

- Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (zejm. čl. 13)
- Úmluva o právech dítěte (zejm. čl. 28 a 29)
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (zejm. Dodatkový protokol k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, čl. 2)

Prameny

Uznávání kvalifikace

Regulovaná povolání...

Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (**zákon o uznávání odborné kvalifikace**)

Uznávání vzdělání (nostrifikace)

- podle § 108 a násl. školského zákona
- podle § 89 a násl. ZVŠ

x

- uznání zkoušek nebo splnění jiných studijních povinností (§ 68 ZVŠ)

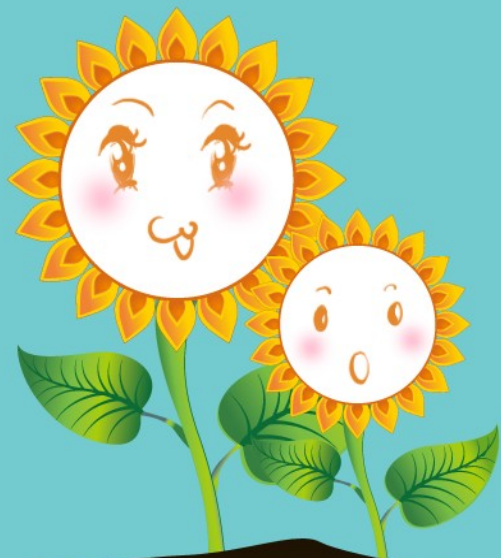
Dvě oblasti „školství“

Regionální školství

Vysoké školství

Vysoké školství

Vnitrostátní prameny

- Zákony (1 - 2 základní), zejm.
zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (**zákon o vysokých školách**)
  - vnitřní předpisy VŠ
    - vnitřní předpisy fakult

Zákony

Vysoké školství

- **zákon o vysokých školách**
- zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (**zákon o podpoře výzkumu a vývoje**)

Podzákonné předpisy

- vyhláška MŠMT č. 343/2002 Sb. postup a podmínky při zveřejnění průběhu přijímacího řízení na VŠ
- nařízení vlády č. 274/2016 Sb., o standardech pro akreditace ve vysokém školství
- nařízení vlády č. 275/2016 Sb., o oblastech vzdělávání ve vysokém školství
- vyhláška MŠMT č. 276/2016 Sb., o předávání údajů do registru docentů, profesorů a mimořádných profesorů vysokých škol
- vyhláška MŠMT č. 277/2016 Sb., o předávání statistických údajů vysokými školami

Vnitřní předpisy vysokých škol

- a) statut veřejné vysoké školy,
- b) volební řád akademického senátu veřejné vysoké školy,
- c) jednací řád akademického senátu veřejné vysoké školy,
- d) vnitřní mzdový předpis,⁷⁾
- e) jednací řád vědecké rady veřejné vysoké školy,
- f) řád výběrového řízení pro obsazování míst akademických pracovníků,
- g) studijní a zkušební řád,
- h) stipendijní řád,
- i) disciplinární řád pro studenty,
- j) pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvis. činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností veřejné vysoké školy,
- k) další předpisy, pokud tak stanoví statut veřejné vysoké školy.

Základní pojmy a instituty

Vysoké školství

Vysoká škola

Fakulta

Akreditace, studijní program

Studium

Akademický pracovník (§ 70)

Student

Poplatek za studium, stipendium

Disciplinární přestupek

Veřejná správa vysokého školství má rozměr

jak **samosprávy** (s postavením vysokých škol jsou tradičně spojeny určité akademické svobody, resp. práva),

tak také **státní správy**

ústředním orgánem = MŠMT, které zejm. registruje vnitřní předpisy veřejných VŠ, rozděljuje finanční prostředky ze státního rozpočtu, vykonává dozor a uděluje akreditace (pozor na novelizaci)

Vysoká škola

= instituce poskytující vysokoškolské vzdělání a stejně důrazně rozvíjející vědu, výzkum či uměleckou činnost

§ 1 stanoví, že VŠ jsou vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti, mají výhradní právo

- Přiznávat akademický titul
- Konat habilitační řízení
- Konat řízení ke jmenování profesorem
- Používat akademické insignie a konat akademické obřady

Základní dělení dle zákona o VŠ na

Veřejné

Soukromé

Státní

Zákon dále rozlišuje mezi VŠ univerzitními a neuniverzitními, a to **na základě realizovaných studijních programů**

VŠ neuniverzitní uskutečňuje bakalářský a může uskutečňovat také magisterský

VŠ univerzitní může uskutečňovat všechny typy studijních programů

Druhy vysokých škol

vš

Státní
(§§ 94, 95 ZVŠ)
(§§ 5 – 38 s
výjimkami)

Součást organizační
složky státu / Organizační
složka státu

Státní rozpočet –
obrana/vnitro

Veřejné
(§§ 5 – 38 ZVŠ)

Veřejná vysoká
škola
Státní rozpočet -
školství

Soukromé
(§§ 39 – 43 ZVŠ)
+ § 36 obdobně

S.r.o. / a.s. / o.p.s.

Zejména vlastní
hospodářská
činnost

Veřejná správa vysokého školství má rozměr

jak **samosprávy** (s postavením vysokých škol jsou tradičně spojeny určité akademické svobody, resp. práva),

tak také **státní správy**

ústředním orgánem = MŠMT, které zejm. registruje vnitřní předpisy veřejných VŠ, rozděljuje finanční prostředky ze státního rozpočtu, vykonává dozor a uděluje akreditace (pozor na novelizaci)

Veřejná vysoká škola

Zřízena (zrušena, sloučena) **výhradně zákonem** (§ 5 ZoVŠ)

Seznam v příloze č. 1 zákona o VŠ

Organizaci, činnost a hospodaření upravují **vnitřní předpisy VŠ** (viz dále)

Vztah veřejné VŠ ke státu (§ 6 ZoVŠ)

Státní orgány mohou zasahovat do činnosti veřejné vysoké školy jen na základě a v mezích zákona a způsobem zákonem stanoveným (dle § 6 odst. 3 ZoVŠ, obecně podle ústavních východisek, zejm. čl. 2 odst. 3 Ústavy)

Soukromá vysoká škola

Právnícká osoba (...) je oprávněna působit jako **soukromá vysoká škola**, pokud jí MŠMT udělilo **státní souhlas** (§ 39 ZoVŠ)

Podmínky upravuje ZoVŠ

Organizace a činnost také upravena **vnitřními předpisy** (platí obdobně jako v případě veřejných VŠ)

Zejm. stanoví, **které orgány** podle ZoVŠ vykonávají působnost

Financování

Poplatky spojené se studiem stanoví soukromá VŠ ve svém vnitřním předpisu (§ 59, bez zákonných omezení)

Možné i určité financování ze státního rozpočtu (§ 40 odst. 2-4)

Vysoká škola

V souladu s demokratickými principy umožňují přístup k VŠ vzdělání, získání odpovídající profesní kvalifikace a přípravu pro výzkumnou práci a další náročné odborné činnosti.

- **Oprávnění vysoké školy uskutečňovat** za podmínek stanovených tímto zákonem **studijní programy** vyplývá z institucionální akreditace nebo z akreditace studijního programu.
- **Oprávnění vysoké školy** nebo její součásti **konat habilitační řízení nebo řízení ke jmenování profesorem** v daném oboru podléhá akreditaci, kterou uděluje Akreditační úřad.

Akreditace studijního programu

Je oprávněním realizační povahy

- Přijímat uchazeče ke studiu
- Konat výuku a zkoušky (vyučovat, ověřovat znalosti...)
- Udělovat akademické tituly (tedy konat státní závěrečné zkoušky)
- Konat rigorózní řízení

Uděluje ji

- Národní akreditační úřad pro vysoké školství
- Vysoká škola „sama sobě“, pokud pro danou oblast a typ studijního programu získala institucionální akreditaci

Institucionální akreditace je oprávnění VŠ samostatně vytvářet a uskutečňovat *určený typ nebo určené typy studijních programů v určené oblasti nebo v určených oblastech vzdělávání*

Vysokoškolská samospráva

Veřejná vysoká škola je samosprávná

⇒ zákonem stanoveném rozsahu samostatně vykonává určité svěřené kompetence (§ 6 odst. 1), např.

- rozhoduje o vnitřní organizaci, vč. určování počtu zaměstnanců a zaměření vědeckovýzkumné činnosti
- rozhoduje vlastními samosprávnými orgány o vlastních členech
- hospodaří a nakládá s vlastním majetkem, jakož i stanovuje výši poplatků spojených se studiem

Dozor státu nad vysokoškolskou samosprávou

Stát (prostřednictvím MŠMT či NAÚ) zasahuje do činnosti VŠ jen v zákonem vymezených oblastech

Financování (resp. „spoluřízení“ u státních VŠ),
povolování vzniku soukromých VŠ

Dozor nad normotvorbou

Dozor nad zákonností a konkrétními povinnostmi VŠ

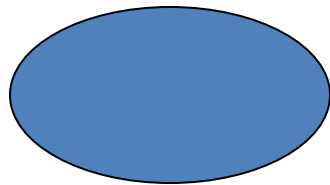
Dozor nad kvalitou poskytovaného vzdělání

=> **akreditace**

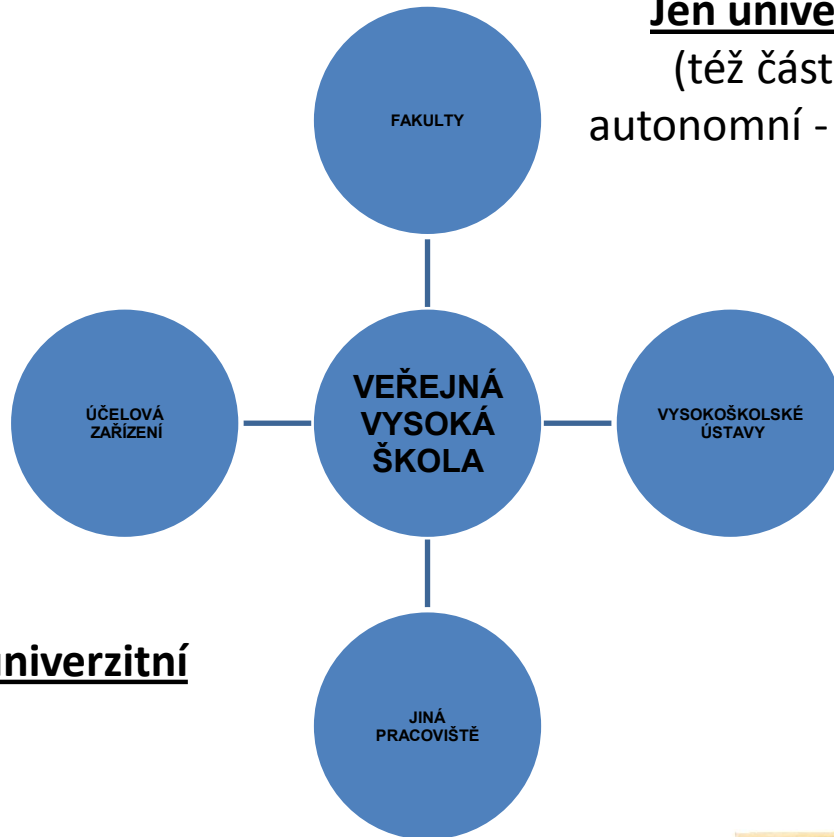

Typy VŠ / součásti škol

**Vnitřní předpisy
musí být
v souladu**

I neuniverzitní

Jen univerzitní
(též částečně
autonomní - § 24)

Vysokoškolské vzdělání se získává **studiem v rámci akreditovaného studijního programu** podle **studijního plánu** stanovenou **formou studia**

Studijní programy:

Bakalářský (§ 45)

Magisterský (§ 46)

Doktorský (§ 47, 47a)

Studium

Začíná zápisem

Končí

• Úspěšně (pozor, od 1. 9. 2016 lze vyslovit neplatnost vykonání státní zkoušky nebo její součásti nebo obhajoby disertační práce - § 47c a násl.)

• Neúspěšně

- Zanecháním

- (Nedobrovolným) ukončením

- Vyloučením

  - Za **disciplinární přestupek**

  - Za *podvodné jednání při přijímacím řízení*

- Zánikem akreditace

Akademický pracovník, student

Student

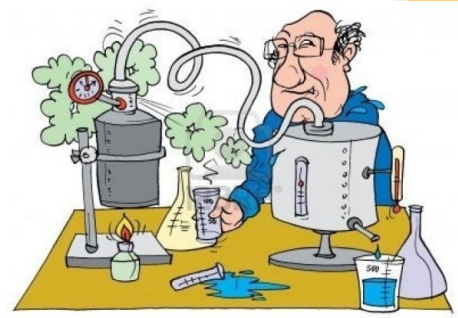
= osoba zapsaná ke studiu ve studijním programu

Akademický pracovník

= zaměstnanec vysoké školy, který vykonává jak pedagogickou, tak vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost.

Akademičtí pracovníci jsou povinni dbát dobrého jména vysoké školy.

Poplatek, stipendium

Poplatek spojený se studiem

Na VVŠ – za přijímací řízení, za delší studium, ~~za další studium~~ (od 1. 9. 2016 zrušen), za cizojazyčné studium (§ 58)

Na SVŠ – školné (§ 59)

Stipendium

Dle zákona sociální, ubytovací

Ostatní dle stipendijního řádu

POZOR – poplatky nezáleží na věku

Disciplinární přeštupek

Disciplinární přeštupek

Disciplinárním přeštupkem je zaviněné porušení povinností stanovených právními předpisy nebo vnitřními předpisy vysoké školy a jejích součástí.

- podstatou se jedná o disciplinární delikt, ne o přeštupek

Lze za něj uložit

- a) napomenutí,
- b) podmíněné vyloučení ze studia se stanovením lhůty a podmínek k osvědčení,
- c) vyloučení ze studia.

Orgány vysoké školy

Orgány veřejných vysokých škol

Samosprávné

Akademický senát

Rektor

Vědecká (akad.) rada

Disciplinární komise

Rada pro vnitřní hodnocení

Státní vysoké školy

*- mají totožné orgány
(s výjimkou správní rady)*

Soukromé vysoké školy

*- stanoví své orgány samy
(vnitřními předpisy)*

Ostatní

Kvestor

Správní rada

Orgány fakulty

Orgány fakult veřejných vysokých škol

Samosprávné

Akademický senát

Děkan

Vědecká rada

Disciplinární komise

Ostatní

Tajemník

Správní proces

- **Zvláštní proces** (§ 50, § 68, § 69, § 69a) **s podpůrnou použitelností** správního řádu platí pro rozhodování o studentech a uchazečích
- Nižší míra zvláštní úpravy pro nostrifikace a registraci vnitřních předpisů
- **Správní řád je vyloučen** pro rozhodování o v habilitačním řízení a řízení ke jmenování profesorem a také v řízení o poskytování příspěvku / dotace od MŠMT

Děkuji za pozornost

